

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методик дошкільної освіти

Дипломна робота
магістра

з теми: **«ІНДИВІДУАЛЬНО-ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИЙ ПІДХІД
ДО НАВЧАННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
МАЛЮВАННЮ»**

Виконала: студентка 2 курсу,
групи DO1-M22z
спеціальності 012 Дошкільна освіта
Ткачук Діна Леонідівна

Керівник: **Ватаманюк Г.П.**,
кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри теорії та
методик дошкільної освіти

Рецензент: **Підгурний І.С.**,
кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри образотворчого
і декоративно-прикладного мистецтва та
реставрації творів мистецтва, завідувач

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІНДИВІДУАЛЬНО-ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ПІДХОДУ ДО ЗОБРАЖУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	7
1.1. Сутність і характеристика індивідуально-диференційованого підходу в психолого-педагогічній літературі.....	7
1.2. Специфіка зображувальної діяльності дітей дошкільного віку.....	24
1.3. Проблема навчання малювання дошкільників у практиці сучасних дошкільних навчальних закладів.....	47
РОЗДІЛ 2. ІНДИВІДУАЛЬНО-ДИФЕРЕНЦІЙОВАНЕ НАВЧАННЯ МАЛЮВАННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	52
2.1. Характеристика загальних досягнень дітей старшого дошкільного віку з малювання на початку експерименту.....	52
2.2. Методика індивідуально-диференційованого навчання дітей малювання.....	68
2.3. Порівняльна характеристика рівнів досягнень дітей старшого дошкільного віку з малювання.....	75
ВИСНОВКИ.....	86
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	87
ДОДАТКИ.....	87

ВСТУП

Актуальність дослідження. Розвиток української держави зумовлює необхідність виховання нового типу особистості з високим рівнем духовності і культури, спроможної самостійно приймати нестандартні рішення, здійснювати вільний вибір, творчо мислити, гнучко реагувати на зміни обставин і самій їх творити. Цим параметрам відповідають творчі якості людини, які мають стати предметом цілеспрямованого виховання і розвитку. Саме тому одним із пріоритетних завдань освітніх нормативно-правових документів є створення умов для диференціації навчання, забезпечення профільного навчання, індивідуальної освітньої траєкторії розвитку дітей відповідно до їх особистісних потреб, інтересів та здібностей.

У вітчизняній та зарубіжній психолого-педагогічній науці проблемі індивідуалізації та диференціації навчання присвячені праці Ю. Бабанського, В. Бондар, О. Бугайова, І. Бурди, Ю. Гільбуха, Я. Ковальчук, Д. Кондратенко, В. Котирло, В. Крутецького, С. Кулачківської, О. Кононко, С. Ладивір, Т. Лісовської, Ю. Мальованого, В. Оніщук, В. Паламарчук, О. Скрипченко).

Проблемою навчання дітей дошкільного віку малювання займалися такі учені, психологи, педагоги, як А. Бакушинський, Д. Богоявленська, А. Венгер, Н. Ветлугіна, Г. Григорьєва, Т. Казакова, А. Ковальов, В. Котляр, Т. Комарова, Н. Пакуліна, Г. Підкурманна, А. Різдяна, але у їх дослідженнях не прослідковується індивідуально-диференційований підхід до навчання малюванню дітей старшого дошкільного віку.

Образотворча діяльність має важливе значення для всебічного розвитку особистості. У процесі творення в дитини формуються спостережливість, естетичне сприйняття, художній смак, творчі здібності. Образотворча діяльність надає можливість доступними засобами відтворити емоційний стан дитини, її ставлення до навколишнього світу, вміння самостійно створювати прекрасне, а також бачити його у творах мистецтва.

Одним із найважливіших завдань дошкільної освіти на сучасному етапі є перехід від масового навчання до індивідуального. Сьогодні завдання закладу дошкільної освіти полягає в тому, щоб закласти фундамент для освіти кожного дошкільника, сформувати його як творчу особистість, прищепити прагнення до знань, навчити вчитися в умовах демократизації суспільства.

Традиційна методика формування навичок малювання в дошкільників неповною мірою відповідає вимогам сьогодення. Тому розробка та дослідження гнучкої, варіативної методичної системи, орієнтованої на розвиток особистості, є важливою і актуальною проблемою. Актуальність даної проблеми та потреби практики її зумовили вибір теми роботи **«Індивідуально-диференційоване навчання малювання дітей старшого дошкільного віку»**.

Об'єкт дослідження – процес навчання малювання дітей старшого дошкільного віку.

Предмет дослідження – методика реалізації індивідуально-диференційованого навчання малювання дітей старшого дошкільного віку.

Мета дослідження – розробити й експериментально перевірити модель використання індивідуально-диференційованого навчання малювання дітей старшого дошкільного віку.

Завдання дослідження:

- 1) на підставі аналізу наукових джерел уточнити та обґрунтувати сутність поняття «індивідуально-диференційоване навчання»;
- 2) проаналізувати види малювання та жанри живопису, визначити вплив зображувальної діяльності на розвиток особистості дитини старшого дошкільного віку;
- 3) визначити критерії та показники розвитку навичок малювання дітей старшого дошкільного віку;

4) експериментально обґрунтувати вплив індивідуально-диференційованого навчання на розвиток навичок малювання дітей старшого дошкільного віку.

Методи дослідження: теоретичні: системний аналіз та узагальнення філософської, соціологічної, лінгвістичної, психолого-педагогічної і навчально-методичної літератури з питань індивідуально-диференційованого навчання дітей старшого дошкільного віку; теоретичне обґрунтування розвитку навичок малювання дітей старшого дошкільного віку; емпіричні: діагностичні (бесіди, анкети); обсерваційні (психолого-педагогічні спостереження: пряме і опосередковане); експериментальні (педагогічний експеримент: констатувальний, формувальний та контрольний), які були застосовані для оцінювання рівня розвитку навичок малювання; статистичні: кількісна та якісна обробка результатів дослідження, тобто аналіз результатів впровадження індивідуально-диференційованого навчання малювання дітей старшого дошкільного віку.

База дослідження Новоселицький навчально-виховний комплекс «загальноосвітній навчальний заклад-дошкільний навчальний заклад» Кельменецької селищної ради Дністровського району Чернівецької області.

Практичне значення дослідження полягає у розробленні експериментальної моделі індивідуально-диференційованого навчання малювання дітей старшого дошкільного віку; реалізації педагогічних умов та експериментальної методики індивідуально-диференційованого навчання малювання дітей старшого дошкільного віку; розробленні конспектів занять, що можуть бути застосовані у практиці роботи ЗДО, у підготовці фахівців дошкільної освіти та підвищенні їх професійного рівня.

Апробація результатів дослідження. Основні положення магістерської роботи викладено на науково-практичних конференціях різного рівня, публікаціях.

Публікація. Ткачук Д.Л. Теоретичні засади індивідуально-диференційованого навчання : зб. за матеріалами VII Всеукраїнської

науково-практичної конференції з міжнародною участю «Від творчого педагога до творчої дитини: гармонія партнерської взаємодії» (25-25 жовтня 2023 р., м. Кам'янець-Подільський). Кам'янець-Подільський ПП Мошак С. 140-143.

Структура і обсяг магістерської роботи. Дипломна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (84 найменування), додатків. Основний зміст магістерської роботи викладено на 86 сторінках. Робота містить 19 таблиць, 2 діаграми, 2 схеми.